כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח



בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת ואתחנן ■ י"ג מנחם-אב ה'תשע"ב ■ 01.08.2012 ■ גליון מס' 184

תפוצה לכל קהילות ישראל

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

שו"ת קיץ

שאלה: בשבת האחרונה בבית הכנסת מתפלל ניסה להזיז את המניפה של המזגן בצורה ידנית, הדבר גרם לקלקול במזגן עד כדי כך שלא היה ניתן להתפלל מחמת הרעש שנוצר. מספר מתפללים ביקשו מגוי שמצאו ברחוב לבוא על מנת לכבות את המזגן. האם אכן היה מותר להם לנהוג כך?...

המשך בעמ' 4

סיפור לשבת

"שרדתי הזוועות בזכות הרשב"א"

רבי ישראל זאב גוטסמן חי את כל חייו לאורו של רבו רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי. גם בשנות השואה האיומה...

המשך בעמ' 2

שביבים

■ ט"ו באב / שידוכין: דילמות בשאלות רפואיות
■ "אורות ישראל": שלושה ספרים
■ רנ"ב אופנים
■ יום מיוחד לזיווגים

המשך בעמ' 4

שמחת ט"ו באב

בעניין שמחת ט"ו באב אומרת המשנה (תענית כו,ב): "לא היו ימים-טובים לישראל כחמישה-עשר באב ויום-הכיפורים". ומסבירה הגמרא (שם לא, א), שאחת הסיבות לשמחת חמישה-עשר באב היא משום שביום זה נסתיימה מלאכת כריתת העצים למערכה. מהי החשיבות הרבה כל-כך של עצי המערכה שיום הפסקת כריתתם נעשה יום שמח כחמישה-עשר באב?

הרבי מליובאוויטש מסביר (לקוטי שיחות כרך כב, עמ' 9 ואילך), שעצי המערכה לא היו רק אמצעי טכני לשריפת הקרבן, אלא היה להם חלק מהותי במשמעות הרוחנית של עבודת הקרבנות.

האדם כעץ: הרמב"ן (ויקרא א, ט), בהסבירו את מצוות הקרבנות אומר, שכאשר אדם מביא קרבן עליו לחשוב, שבעצם הוא מקריב ברגע זה את עצמו לקב"ה. וכלשונו: "ראוי לו שיישפך דמו ויישרף גופו, לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה... דמו תחת דמו, נפש תחת נפש". אך בקרבנות יש סוגים שונים, וממילא גם הדגשת ההתבטלות וההתמסרות לה' משתנה לפי סוג הקרבן. בקרבן חטאת, למשל, נדרשים מהמקריב רגשות תשובה כנים ועמוקים. קרבנות תודה לסוגיהם השונים מעוררים רגשות אהבה לקב"ה, כך יש שוני בהרגשת הקרבה לה' בין קרבן לקרבן.

אולם, היסוד והבסיס צריך להיות רגש פשוט של התבטלות ומסירות-נפש מוחלטת; התבטלות שאין עמה שום רגשות נלווים אחרים; מסירות מוחלטת של ה'אני' אל הקב"ה. רק אחר-כך יכולה אותה התמסרות מוחלטת ללבוש צורה של חטאת, תודה וכו'.

הרגשה זו מצאה את ביטויה בשריפת העצים. כידוע, נמשל האדם לעץ "כי האדם עץ השדה", ושריפת העץ מבטאת את ההתבטלות וההתמסרות המוחלטות אל ה', בלי שום מחשבות ותחושות אישיות. בקרבנות עלול להתערב רגש כלשהו של סיפוק אישי, נימה כלשהי של 'אני'. אפילו בקרבן עולה, הנשרף כליל על המזבח, יש ליהודי הרגשה טובה בידעו שקרבנו גרם נחת רוח למעלה. אך בשריפת העצים על המזבח אין הוא מרגיש שעשה משהו. זוהי אפוא ההתמסרות האמיתית, קרבן שאין בו שום פנייה.

ובגלל מעלה נפלאה זו נקשרו שמחות מיוחדות עם עצי המערכה, אותם עצים המבטאים את הביטוי הזך והנשגב ביותר בהקרבת הקרבנות.

(דרכי החסידות)

פרשת ואתחנן

וארא את הארץ הטובה

/ הרב יעקב הלוי פילבר

היכן מצינו אהבת ארץ חמדה כמו בעמידתו של האיש שלא קם כמוהו, אשר לא כהתה עינו ולא נס ליחו, העומד ומתחנן לפני בורא עולם שיואיל להכניסו לארץ ישראל, ומבקש: "אעברה נא וארא את הארץ הטובה". וכמה עלובים לעומתו הגמדים של ימינו, אשר אדמות ארץ ישראל הפכו לדידם לנכסי נדל"ן ומקור לרווחים מפוקפקים, ובהם פוליטיקאים שאת אדמות ארץ ישראל הפכו לקלפי מיקוח להשגת שקט רגעי ושלום מדומה. דווקא בשעת הרת גורל זו, שעתידה של ארץ ישראל מונח על כף המאזניים וערכה נעשה כה זול בעיני רבים, חייבים אנו להזכיר שוב ושוב את הנשכחות, לעורר

מחדש את מעמדה וערכה האמיתי של ארץ ישראל. באגרות ראי"ה (אגרת צו) כותב הרב קוק: "יסוד הגלות והשפלות הנמשך בעולם, בא רק מפני שאין מודיעים את ארץ ישראל, את ערכה וחכמתה, ואין מתקנים את חטא המרגלים שהוציאו דיבה על הארץ, בתשובת המשקל: להגיד ולבשר בעולם כולו הודה והדרה, קדושתה וכבודה, והלוואי שנזכה אחרי כל ההפלגות כולן, מצדנו, להביע אף חלק אחד מרבבה מחמדת ארץ חמדה ומהדרת אור תורתה ועילוי אור חכמתה ורוח הקודש המתנוסס בקרבה".

כבר אברהם אבינו הכיר בערכה של ארץ ישראל, כמו שמובא במדרש (ב"ר לט ח): "אמר ר' לוי: בשעה שהיה אברהם מהלך בארם נהרים ובארץ נחור, ראה אותם אוכלים ושותים ופוחזים, אמר: הלואי לא יהא חלק בארץ הזאת! וכיון שהגיע לסולמה של צור ראה אותם עסוקים בניכוש בשעת ניכוש, בעידור בשעת עידור, אמר: הלואי יהא חלקי בארץ הזאת! אמר לו הקב"ה: לזרעך אתן את הארץ הזאת". ובמדרש אחר (תנחומא משפטים י) אמרו: "מהו ארץ חמדה? ארץ שחמדו לה אבות, אברהם נתאווה לה שנאמר: 'במה אדע כי אירשנה', יצחק נתאווה לה, שנאמר לו: 'גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האלה', יעקב נתאווה לה שנאמר: 'אם יהיה אלקים עמדי... ושבתי בשלום אל בית אבי', אף משה נתאווה לה, שנאמר: 'ואתחנן אל ה'... אעברה נא ואראה את הארץ הטובה".

ב"עולת ראיה" מסביר הראי"ה שהקשר של העם היהודי לארץ ישראל אינו דומה לקשר של שאר העמים לארצם, את ההבדל הוא מדייק מהכתוב (דברי"ו א, טז, טו-יח): "זכרו לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור, אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית עולם, לך אתן ארץ כנען חבל נחלתכם **בהיותכם מתי מעט, כמעט, וגרים בה**", וכך הוא מפרש את הכתוב: באופן רגיל הקשר של כל עם לארצו מתפתח בתהליך היסטורי הנמשך תקופה ממושכת, על ידי ציבור גדול, המתיישב בארץ בהתיישבות של קבע, ואז כל המרכיבים הללו: הזמן, הציבור והקביעות יחד יוצרים את הקשר. ואילו הקשר של כנסת ישראל עם ארצה נתהווה למרות העדר כל המרכיבים הטבעיים הללו, הן מבחינת כמות האנשים: "**בהיותם מתי מעט**", והן מבחינת משך הזמן: "**כמעט**", בזמן קצר ותכוף, והן מבחינת העדר התיישבות של קבע: "**וגרים בה**" - והנה גם בלא המרכיבים הטבעיים הללו נוצר הקשר של עם ישראל לארץ ישראל, ומהו הדבר שיצר את הקשר של עם ישראל לארצו? הוא **דבר ה' וברית קדשו**, בחוק שבועות עולם אשר הוא אמר ויהי. (עפ"י עולת ראיה ח"א עמ' רג).

הבדל נוסף אנו רואים בין ארץ ישראל לשאר הארצות, ששלמות ארץ ישראל אינה ניתנת לחלוקה, שקדושתה וסגולתה היא אחת שאין לחלקה למחצה לשליש ולרביע, ואת הדבר הזה ממחיש הקב"ה במראה שהוא מראה למשה. כשעלה משה אל הר נבו והקב"ה הראהו משם את הארץ, לא הראה לו רק את שפלת החוף מגדרה עד חדרה, או מחוף הים עד כפר סבא, אלא הראהו "**את כל הארץ**, את הגלעד עד דן, ואת כל הנפתלי, ואת ארץ אפרים ומנשה, ואת כל ארץ יהודה עד הים האחרון, ואת הנגב ואת הככר בקעת ירחו עיר התמרים עד צוער" (דברים לד א-ד), להראותו שארץ ישראל כולה היא חטיבה אחת.

סיפור לשבת

"שרדתי הזוועות בזכות הרשב"א"

רבי ישראל זאב גוטסמן חי את כל חייו לאורו של רבו רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי. גם בשנות השואה האיומה הוא החזיק מעמד בזכות חיות נפלאה זו שנשתמרה עמוק בלבו.

בגיטו הוילנאי, בתקופה מסויימת, כשבאויר ריחפה תחושת החנק של כלות הקיצין, היו יהודים רבים שמצאו את ההתאבדות על הגדר המחושמלת, כפתרון הנוח ביותר לסבך הנורא. מדי בוקר נמצאו בגיטו הוילנאי גוויות צמודות לתיל המחושמל. יהודים שכל חייהם היו מושתתים על השולחן ערוך, היו נכנסים לרבי ישראל, ומבקשים היתר לתאווה היחידה שעוד דיברה אל ליבם: להשעין את הגוו המותש על גדר הפלאים ולשקוע בתהום השיכחה. היה צורך להסביר ליהודי, שילדו האחד נשלח לתאי הגזים של מיידנק, וילדתו האחרת למשרפות קובנא, כי איסורי שו"ע חלים גם עליו.

על תקופת האימים היה מספר מעט מאד, למרות שטעם במידה גדושה מכל מוראותיה. פעם התבטא כי במלחמה עבר בשלימות את כל המתואר בספר הקינות לתשעה באב. הרשב"א, סיפר לימים, היה כלי הזיין היחיד שלו, בו היה הוגה ובזכותו נותרו החיים בלבו. גמלה אצלו החלטה נחרצת לשמור על ההגיון התורני הנוקב, בכל הפחתין והבורות שההגיון כבר לא דיבר שם.

בגיטו התנהל פולמוס טרגי אודות שאלת הבריחה, סיכוייה וסיכוניה. רבי ישראל ניגש כמובן לשאלה מצדה ההלכתי, ונחלץ לברר את חלקיה ההגיוניים. הוא גם החל לכתוב קונטרס על הסוגיה הזו. וכך הפכו בתוככי גיא צלמות שאלות על חניקה בגזים, או התפחמות בגדר תייל, לסעיפים בבירור הלכתי. עשרות שנים אחר כך, ב"נצח ישראל" בירושלים, הוכיח רבי ישראל תלמיד על שהוא מעשן בשעת שיעור. שיעורו היה אורך כשלוש, ארבע שעות, והבחור טען שסיגריה משככת את עצבנותו. אמר לו רבי ישראל: "את ילדי יחידי לקחו מבין זרועותי וירו בו לעיני, ואני המשכתי ושלטתי ביד ברזל על כל מערכות עצבי... מה עלול לעשות אותך עצבני כל כך"... פעם גם תיאר עד כמה החזיק אז במושכות. הוא הדביר את נהר רגשותיו, גם כאשר מכר את

המשך בעמוד הבא...

נעליו הקטנות של ילדו, ששוב לא יזדקק להן, כדי לקנות לחם לרעייתו. והוא עצמו ניסה לטעום מן הלחם, וגרונו השתנק. הוא סיפר שהרגיש בלחם את טעמו של הפסוק "ואכלתם בשר בניכם". באחת האקציות שערכו הנאצים בוילנא הצליח רבי ישראל לשכנע אותם לעכב את רוע הגזירה בג' שעות. הוא נשא לפני הציבור נאום נלהב, בו דרש לנצל את ג' השעות לעסוק בתורה לפני הרגע הנורא. פעם נתקל בשיירת משאיות שהושלכו לתוכה תינוקות לד' מיתות בית דין. הוא לא יכול היה לעמוד מול הזוועה הזאת ומחה מנהמת לבו. הנאצים הכו אותו בקתות הרובים ופצעו אותו. אבל מאחר ונתברך בבריאות גופא, התעשת, קם כארי ושב וזעק חמס, הוכה שוב ושוב, עד שנפל מתבוסס בדמו. הוא סיפר, שבלילות ההם היה שוכב על ערשו עם נפש פצועה מצריחות התינוקות. אבל למחרת, כשהיום חדר לאפילת הגיטו על מערכת חובותיו, השכים רענן, כתינוק שנולד, אל תשובותיו של הרשב"א. קשה להעריך - אמר פעם בתשובה לשאלה על מספר שנותיו - בין חמש מאות שנה לאלף. קשה להעריך יום אחד בנתיב היסורים שעברתי בגיטו הוילנאי. מהגיטו בוילנא, בו מרדו הנאצים את שיירי החיים של רבניו, נמלט רבי ישראל עם משפחתו לאחד מכפרי האזור, שם הטמין אותם ערל בבור מתחת לדיר חזיריו. חצי שנה שכנו רבי ישראל ומשפחתו כפופים בבור המחניק, יראים מפחד לילה ומחץ יעוף יומם. גם את הבור הזה, מתחת לדיר החזירים, הפך לטרקלין מלכות, המשך לחדר בית הדין הוילנאי. מבוקר עד לילה הדהדו בחלל הבור סוגיותיה של מסכת זבחים. החודשים ששהה בבור לא התחלקו אצלו לימים ולילות אלא לשלושים פעם שגרס את מסכת זבחים על פה.

מבור התחתיות ברחו אל היער. שם גילה את המערה שנחשפה לפניו שנה לפני כן על ידי רבי חיים עוזר רבו. היה זה באחד הטיולים שערכו ביערות וילנא לפני פרוץ המלחמה. הם טיילו ושוחחו בהלכה. לפתע הפסיק רבי חיים עוזר ממשנתו, התכופף אל שיח פטריות בר, והחל מלמד את רבי ישראל פרק בהלכות צמחים. מה זו פטריה מורעלת, וכיצד נראית פטריה ראויה למאכל. רבי ישראל התבונן במחזה אחוז השתאות. לאחר כברת דרך נוספת, גילה פתאום רבי חיים עוזר פתח נסתר של מערה. הוא נכנס לתוכה והרחיב את הדיבור על גודלה של המערה וטיבה. כעבור זמן, כשהמערה הזו הצילה את חיין, ובמשך חודשים היה התפריט שלו פטריות בר, עמד רבי ישראל על סוף דעתו של רבו.

לאחר מכן, חיו תקופה ארוכה בין פרטיזנים. הקץ היה מגיח ובא מדי ערב ובוקר באלף ואחת צורות אימתניות. הוא נאבק בעשר אצבעותיו באנשי ס.ס. ויכל להם. ברכתו של רבי חיים עוזר עמדה לו, והוא היה צועד בתוך מטחי יריות נתון בתוך מסך של הגנה. לא אחת חרכו כדורי הרובים את שערותיו. פעם גם נתפס בידי כפרי מרצח שעמד להסגירו, ורבי ישראל זעזע את לבו בדברי כיבושין על עלמא דאתי, דין ודיין. מדי בוקר היה משכים ואומר וידוי ומקבל עליו עול מלכות שמים לפני שיצא אל אלפי עיניו של מלאך המוות. אצל כל אחד מהפליטים, שהשעה נטרפה עליהם, היה מתחולל מדי יום מאבק קשה בין גרעין הכבוד העצמי, לבין אלפי עיסוקים ורחשי-לב מבוזים שכפתה השעה. נאבקו שם ביערות על תפריטים של ארבעס (חומוס) לא מבושלים שנמצאו אי שם. כל אחד נאבק עם עצמו והחלק האלוקי שבו, כשבשר פיגולים הפיץ ריח ניחוח לאחר ימי רעב אכזריים. בנתיב הבזיון הזה היה רבי ישראל צועד, מוקף בטרקלינו האישי. הייתי, אמר פעם למישהו, בבחינת "מלך על מקלו". גרודנא המשיכה להגדיר הגדרות, גם כשצריך היה לאסוף שיער של יהודים שנשלחו לתאי הגזים. ווילנא המשיכה להפיץ את ניחוחותיה גם בלילות אופל. אפילו פעם אחת, העיר בערוב ימיו, לא בא אל פיו ביודעין מאכל אסור. פעם, כשכלו כל הקיצין, עמד ושחט במו ידיו, בפעם היחידה בחייו, פרה שהובאה מרפת ליטאית. ובערוב ימיו, כשערך חשבון נפש של ימי הרעה, היה מקלס עצמו על טיב השחיטה ההיא. היה נזכר בהשתאות בלילות מוכי צמא, כשעמד עם חבורת פרטיזנים קשוחה, וסחט בשיטות משונות בוץ, להפיק מעט מים לשתיה, ושפתיו מרחשות קטעים מהתלמוד הירושלמי. הזכרון החריף ביותר שהותירה בו המלחמה, היה מות הגבורה של זקן רבני וילנה, רבי העניך, בעל ה"מרחשת". בינו לבין ה"מרחשת" שררה ידידות נפש עמוקה. ה"מרחשת" היה זקן המוצי"ם בוילנא, ורבי ישראל הצעיר שבהם. ה"מרחשת" היה מהיושבים ראשונה במלכותו של רבי חיים עוזר, והכבוד הגדול ביותר שרבי ישראל זכר מתקופת וילנא, היה כשבעת ויכוח עם רבי שמעון רבו, הושיבו אותו בחדר האסיפות על כסאו של ה"מרחשת". וכאשר הוציאו את רבני וילנא להריגה, הוציאו גם את רבי העניך דורש כתרי אותיות, וסרקו את בשרו במסרקות של ברזל, וקומתו לא נכפפה כמלא זרת. הארורים ניסו להשפילו בכל דרכי ההשפלה, והוא המשיך לקרוא בדבקות: "הכל רצונו יתברך!". רבי ישראל סיפר שעינו אותו בעיניים של כל עשרה הרוגי מלכות גם יחד , והוא המשיך לזקוף את קומתו עד יציאת נשמתו. המילים האחרונות ששמע ממנו היו: "אין לכם שליטה... הכל רצונו יתברך!" הוא רבי ישראל מתחילה ועד סוף. לאחר המלחמה, חבול לכאורה, בגופו, ובמשפחתו, ובתורתו, הסתער במלא אונו על הצלקות שהותירה המלחמה, העגונות, ודן בדרכים להתיר אותן. הוא שינס את מותניו, שינן מאות פעמים את מסכת יבמות, חגר כלי מלחמה, והפך לאחד מגדולי משיבי-מלחמה בסוגיה העצומה הזו של "מים שאין להם סוף". בשעות בין הערביים, מדי יום באפלולית היכלה של רמיילס, היה רבי ישראל עוצם את עיניו יום אחרי יום, שנה אחרי שנה, ומביע במילים נרגשות את תודתו הלוהטת, על כל החסד שהעניקה לו ברכת שמים, על המלאכים שסככו עליו בעת הבריחה המופלאה מגיטו וילנא, כאשר שומרי הגיסטפו כאילו הוכו בסנוורים, והוא עבר ביניהם ביד רמה, עד למשכנה החדש של רמיילס, בהר ה' בירושלים.

(תקציר מסיפור שסיפר הרב חנניה צ'ולק, יו"ר "עזר מציון")

שו"ת קיץ
הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

שאלה: בשבת האחרונה בבית הכנסת אחד מהמתפללים ניסה להזיז את המניפה של המזגן בצורה ידנית, ולרוע המזל הדבר גרם לקלקול במזגן באופן שהמזגן החל להרעיש בצורה חריגה עד כדי כך שלא היה ניתן להתפלל בבית הכנסת מחמת הרעש שנוצר. מספר מתפללים ביקשו מגוי שמצאו ברחוב לבוא לבית הכנסת על מנת לכבות את המזגן. האם אכן היה מותר להם לנהוג כך?

תשובה: אכן כן, במקרה כגון זה אמירה לגוי מותרת מחמת הטעמים הבאים:

א) לפי הפוסקים הסוברים שיש בהתעסקות בחשמל בשבת רק איסור דרבנן א"כ ודאי שהדבר היה מותר כמבואר בסימן ש"ז[א] שאמירה לגוי לעשות מלאכה דרבנן מותרת לצורך מצווה.

ב) גם לפי החזו"א שחידש שיש בהפעלת החשמל משום מלאכת בונה מן התורה ובכיבוי החשמל מלאכת סותר[ב], מכל מקום מבואר בהלכה[ג] שמותר לומר לגוי לעשות איסור דאורייתא אם הוא לצורך מצווה דרבים, ומכיוון שרעש המזגן הפריע לתפילת הציבור, הרי זה בכלל היתר זה[ד].

ג) על אף שפוסקים רבים חוששים לדעת החזו"א שיש בהתעסקות בחשמל משום איסור דאורייתא, מ"מ דעת פוסקים רבים שעכ"פ באשר לאיסור אמירה לנכרי, אפשר לסמוך על השיטות הסוברות שהוא רק מלאכה דרבנן[ה].

א - שו"עאו"ח סימן ש"ז סעיף ה'.
ב - ויש להסתפק אם יש בזה איסור דאורייתא משום שהוא כסותר ע"מ לחזור ולבנות במקומו שהרי מסתבר שאין להחשיבו כמקלקל בכך שמכבה את המזגן וילי"ע.
ג - עיין מ"ב סימן רע"ו ס"ק כ"ה.
ד - כן מבואר בכמה מקומות אמנם עיין בשו"ת שבט הלוי ח"ח סימן מ"ז שלא משמע כך וע"ע אורחות שבת פרק כ"ג סעיף צ"ב ובהערה שם וצ"ע.
ה - ובספר אורחות שבת חלק ג' פרק כ"ו הערה א' הביא מהגרי"ש אלישיב זצ"ל שלא סבר כך, וכן דעת יבדלחט"אהגר"שוואזנרשליט"א.

שביבים
/ שאול שיף

ט"ו באב / שידוכין: דילמות בשאלות רפואיות

וכך פסק הרה"ג יעקב אריאל שליט"א, רבה הראשי של רמת גן, בשאלות המובאות להלן:

1) בחורה אשר אחד מהוריה סובל מחולי נפשי, או ממחלה פיזית בעלת רקע תורשתי, האם מותר לה להעלים עובדות אלו עד שיווצר קשר נפשי בינה לבין הבחור המשודך? האם יש משקל להתנגדות עזה של הורי הבחור בהקשר הזה?

2) כאשר נוצר קשר כזה, כיצד (במקרה הפוך) על הבת להתייחס אל פחדיה מהאפשרות שהבעל יחלה, הילדים וכדומה?

3) בחורה אשר סבלה בעצמה מבעיות נפשיות וטופלה, מה עלי לומר כאשר פונים אלי לשאול עליה לעניין שידוך?

תשובה: אם הבת סבורה שעם בעלה המיועד היא תוכל לבנות בית טוב, לתורה ליראת שמים ולמידות טובות - היא נוטלת על עצמה אחריות בכל תחומי החיים המורכבים מזכויות וחובות, מעלות וחסרונות. על מחלת נפש של אחד ההורים, צריך לספר אך לא בהתחלת ההיכרות ולא לפרט אלא בהזדמנות אגב שיחות על המשפחה, כשמגיעים כבר לשלב של היכרות עם המשפחה.

אם המחלה תורשתית הבעיה חמורה יותר וחובת הסיפור חשובה יותר ומוקדם יותר. אמנם, לא מיד בהתחלה, אלא כשמתחיל להיווצר קשר הדוק יותר. הדבר תלוי גם באחוז הסיכון. אם הסיכון נמוך (פחות מ-10%) אפשר להימנע, אך ככל שאחוז הסיכון גבוה יותר, כך מידת האחריות לספר גבוהה יותר.

כל אחד צריך להחליט ביוצרו קשר נישואין, אלה סיכונים ומטלות הוא מוכן ליטול על עצמו ובעיקר כאשר יש מחלה מסוכנת ומדבקת. הדבר, כמובן, תלוי גם ברמת הסיכון. ככל שהקירבה הבין - עדתית רחוקה יותר רמת הסיכון יורדת. כשהמדובר באותה עדה, וקל וחומר באותה משפחה, רמת הסיכון עולה, ואף מומלץ לא ליצור קשר כזה. בענייני נישואין אין צורך להתחשב בהורים, אם ההורים מתנגדים בגלל שיקולי יוקרה או חרדות מוגזמות. אלא אם ההורים נותנים עצה טובה, מן הראוי להתחשב בעצתם. אין לערב כאן שיקול מיסטי. אין ערובות שלא תארע תקלה. לוקחים כל זאת בחשבון, ועם זאת מתפללים אל ה' שהזיווג יעלה יפה, שהילדים יהיו בריאים ויגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים.

ביחס לשאלה השלישית - אם יש עדיין חשש להתפרצות מחודשת של המחלה, מוכרחים לספר, אולם רק עובדות הידועות ממקור ראשון, ורק עובדות בלי הערכות. אין להגזים, כמבואר בחפץ חיים. אם הבחורה בריאה כליל אין לספר על עברה כלל.

"אורות ישראל": שלושה ספרים

שלושה ספרים חשובים ביותר ויחודיים, יצאו באחרונה לאור עולם מבית המדרש של "אורות ישראל" (מכללה אקדמית לחינוך מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל) בנשיאותו של היקר ביקרים, הרב פרופ' נריה גוטל. היה זה לי עונג רוחני ממש לעיין בספרו של רבי אלעזר (פרופ') טויטו ז"ל על פירושו של בעל אור החיים הקדוש על התורה. "ספר זה הוא למעשה היחיד עד היום, שביקש לחקור שיטתית את תכולת הפירוש, ושתי המהדורות שיצאו עד כה אזלו במהרה. עם הסתלקותו של יקירנו פרופ' טויטו נרתמנו להוצאתה לאור של מהדורה שלישית ומעודכנת של החיבור" - כותב הרב פרופ' נריה גוטל. הספר השני: מסורת התורה שבעל פה, יסודותיה, עקרונותיה והגדרותיה, פרי עמלו של הרב פרופ' שלמה זלמן הבלין,

יצא לאור בעיתוי הנכון: תחילת המחזור החדש ללימוד הדף היומי. אין כמעט נושא שהמחבר אינו עוסק בו. החל מחרם רבנו גרשום על מגיהי התלמוד וכלה בספר תורה שכתב לעצמו רבנו נסים גירונדי וכתב היד של בן הר"ן. משכיל ביותר. הספר השלישי: בעין חינוכית ף מבט חינוכי תורני על אתגרי חיינו המתחדשים, בעריכת ידידי הטוב ר' יונה גודמן, הוא אסופה של דפי "בעין חינוכית" שראו אור בשנים האחרונות. מחנכים והורים ימצאו בספר הזה הרבה תשובות לשאלות חינוכיות מטרידות ומדאיגות. יישר-כוח.

הנה קטע מספרו של רבי אלעזר טויטו שהיה מענוי ארץ (נפטר ביום ההסתלקות של בעל האור החיים הקדוש)
מהו התחום הקשה ביותר לשמירה: "הנה ידוע הוא כי כל מצוות אשר ציווה ה' לעם קדושו הם מצוות שיכול האדם לעמוד בהם ויטה עצמו אל הרצון לעשותם, זולת מצוות פרישת העריות, הוא דבר שנפשו של אדם מחמדתן ואונסתו עליהם לעשותם (על ויקרא י"ח, ב' ד"ה דבר ואמרת).
כותב המחבר: "רבי חיים בן עטר מסביר שבתחום מסוכן זה, שניים הם הסרסורים לדבר עברה: העיניים והדמיון, ובלשונו: "הרגש ראות העין ובחינת החושב". העצה היא אפוא: "התעצמות הרחקת שני דברים (אלה) מהאדם".
דברי רבנו כאן מזכירים לנו את הוראת התורה בקריאת שמע: "ולא תתורו אחרי לבבכם (הדמיון החושב) ואחרי עיניכם". רחב"ע ממשיך: "ואם שני אלה לא יעשה אין אדם שליט ברוח לכלותם ממנו"..."

מחנך דגול ופסיכולוג ענק היה רחב"ע וקיראו בעיון את הפרק "דרכי חינוך" עמוד 264.

רנ"ב אופנים

המקובל האלוקי רבי נתן שפירא זצ"ל, ר"מ ואב"ד דק"ק קראקא, פולין, מחבר ספר "מגלה עמוקות" על התורה, חיבר גם ספר "מגלה עמוקות" על פרשת ואתחנן בלבד ובו רנ"ב הסברים על הפסוקים הראשונים של פרשה זו.
יצויין כי רבי נתן שפירא חיבר ספר ובו אלף פירושים על א' זעירא של תחילת ספר ויקרא. לדאבון לב רבים, כתב היד כנראה אבד.

יום מיוחד לזיווגים

והיכן מרומז שיום ט"ו באב הוא יום מיוחד לזיווגים? בריאת העולם הייתה בכ"ה באלול, וחכמינו ז"ל אמרו (סוטה ב', א'): ארבעים יום קודם יצירת הוולד בת קול יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני, ומכאן שט"ו באב - ארבעים יום לפני בריאת העולם, הייתה ההכרזה על הזיווגים.

(יהודה דומניץ בשם הגרי"מ חרל"פ, עיטורי תורה)

בסוד שיח
כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים בדוא"ל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il